

# DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 53.

Sobota 28. junija 1930.

Leto V.

J. Arh:

## Zabavljati znajo — rudarjem dati nočejo!

V časopisju so nekoliko prestala poročila o bedi in pomanjkanju rudarjev kakor da bi se stanje v revirjih TPD zboljšalo. Ali temu še daleč ni tako. Rudarji delajo sicer v večjem obsegu, a še vedno praznujejo, vsak praznik in vsako soboto, tako, da položaj v bistvu ni mnogo spremenjen.

Dne 15. t. m. je neki takozvani jugoslovanski dnevnik priobčil članek, v katerem prvotno govori o bedi rudarjev, očita gotovim voditeljem, češ, da izrabljajo to krizo rudarjev v gotove spekulativne namene, h koncu pa pravi: »Rudarji, dvignite kvišku glave itd.«.

Spoštovani gospodi okoli »Jugoslovana«! V imenu 1500 v strokovni organizaciji »Zveze rudarjev Jugoslavije« organiziranih rudarjev, si Vas usojam vljudno vprašati, kaj ste Vi, ki ste imeli gotovo več vpliva na merodajnih mestih, kakor pa marksiistični »priganjači«, doslej storili za rudarje?

**Kaj ste storili v mezdnih gibanjih pri TPD v letih 1922, 1923, 1926, 1927 in 1929, ko smo trkali na Vaša vrata in prosili pomoči, da zasigurno našim rudarjem človeka dostojno življenje in ga zaščitimo pred brezmejnimi izkoriščanjem po inozemskem kapitalu Trb. družbe?**

**Kaj ste storili v pogledu socialnega zavarovanja rudarjev? Ali so, oz. ali bodo dobile bratovske skladnice vsled vojne devaloriziran denar v zlati valuti povrnjen? Ali ste, oz. ali mislite urediti z zakonom vprašanje starostnega zavarovanja rudarjev, ki je danes na robu propada, in za kar smo izvedli že toliko intervencij?**

**Kaj ste storili, ko smo lansko leto v načrtu novega rudarskega zakona zahtevali uvedbo obveznega zavarovanja rudarjev zoper brezposelnost? Ali bo to v novem rudarskem zakonu uvedeno?**

Nadalje! Kaj ste storili sedaj v času te težke krize med rudarji, ki je bila v glavnem povzročena vsled spora med ministrstvom prometa in lastniki rudnikov, v omiljenje bede med rudarji, ko ste vedeli, da bodo samo rudarji in njih družine prizadete? Ali ste dali eno samo paro, ali vsaj en košček kruha enemu samemu lačnemu otroku rudarja, našega državljanca? Kaj ste nam odgovorili, ko smo Vas za te lačne ljudi prosili denarne pomoči?

Kaj boste odgovorili generalnemu ravnatelju TPD g. R. Skubecu, ki Vam v nedeljskem »Jutru« pravi, da so rudarske mezde najvišje v revirjih TPD in da njene socialno-politične ustanove za delavstvo nadkričujejo podobne akcije vsakega drugega javnega ali privatnega podjetja v državi?

Kaj boste odgovorili na to, da še celo tisti naši državljani-rudarji, ki jim domovina ni mogla dati ne dela in ne jela, sedaj po Franciji prosijo svoje ravnateljce za sprejem naših lačnih ljudi v delo? Kaj boste rekli na to, da se je na pobudo naših bivših članov, sedaj članov francoškega delavskega sindikata v Lievinu, nabrala vsota 1251.05 frankov za stradajoče v Hrastniku in Trbovljah, a se ta denar ni hotelo poslati na našo Zvezo rudarjev ali na trboveljskega župana Sitterja (sedaj podžupana) ali na II. skupino rudarske

## Bilanca Mednarodnega urada dela.

Albert Thomas proti posebnostim ozemelj in o vzrokih gospodarske krize.

Dne 23. t. m. je odgovarjal na razpravo o svojem poročilu direktor Albert Thomas z daljšim govorom. Debate se je udeležilo trideset govornikov.

Thomas je predvsem pozdravil zastopnike prekomorskih dežel, Japonske, Kitajske, Avstralije in Nove Zelandije, katerih sodelovanje prav posebno ceni. Rekel je dalje, da številne države urejajo zakonodaje v smislu mednarodnih konvencij in z vseh strani se obračajo do nas, pa tudi delavstvo ima vedno več zaupanja v nas. Urad je torej na trdnih nogah.

Doslej so razne države ratificirale 391 konvencij, ali kljub temu uspehi še niso zadovoljivi in preti, da se sklepi izvršujejo počasneje.

Glede vašingtonske konvencije o osemurnem delavniku so najboljši izgledi. Angleški zakonski načrt je bil sprejet, nemški zakonski načrt je bil predložen parlamentu. Celo v Italiji se dela v tem smislu. Obračam se na vse velesile in jih prošim, naj ne zamude časa, da bo stvar danes leto urejena. Rezultat pričakujemo že deset let, nadaljnje zavlačevanje bi delavstvo močno razočaralo.

Govoril je potem o obeh novih konvencijah o prisilnem delu in ureditvi dela v premogovnikih, ki sta predloženi konferenci. Zlasti je svaril pred regionalnim zahtevam rešitve teh vprašanj, ki jih zahtevajo Zedinjene države, ob Tihem morju in v Aziji:

»Če bi bili uravnani vsi bistveni problemi z regionalnimi pogodbami in sporazumi, potem bi postal naš mednarodni urad le nekakšen akademični forum, ki bi mogel izdajati samo prazna priporočila. Ohraniti moramo vsesplošnost naše organizacije in nje princip mednarodne kontrole uveljaviti in braniti. Probleme,

ki imajo omejen značaj, enostavno uvrstiti v okvir splošne organizacije. Zato smo uvedli te posvetovalne konference.«

Nadalje je rekel Thomas o gospodarstvu in njega krizi, katero ni nihče pričakoval, da ni posledica ameriške krize meseca novembra lanskega leta in ne zapoznela povojna bolezen, ampak je splošna kriza v industrijski produkciji kot posledica uvedbe Youngovega reparacijskega načrta, kar je tembolj vznemirljivo, ker je nastopila takrat, ko smo po uvedbi Youngovega načrta vsi pričakovali pomirjenje in mir. Ta kriza utegne postajati še bolj nevarna zaradi neznanih ameriških in ruskih veličin. Ne smemo namreč pozabiti, da pomeni ruski izvoz, ki je dosegel že 64 odstotkov predvojnega izvoza, eventuelno znatno konkurenco.

Svaril je Thomas tudi pred doktrinarnimi debatami, ker je politika urada program socialne pravičnosti in gospodarske organizacije v smislu 13. dela veržalske pogodbe. »Obvladati moramo gospodarska vprašanja, da izpolnimo svojo socialno dolžnost ter ob tem stremeti vedno višje.« — Če hočeš zadeti vrh drevesa, moraš meriti proti nebu,« je rekel.

Thomas je tudi pritrdil predlogu francoskega delodajalskega delegata Lambert Ribota, da bi se osnovali dve komisiji, v katerih bi bili zastopani delodajalci, delojemalci in vlade, ki naj bi študirali problem ratifikacij konvencij ter s tem temeljito pripravili razprave za konference Mednarodnega urada dela. — Na konferenco bi na ta način prihajali delegati pripravljene in z jasnimi cilji za splošno napredno socialno zakonodajo.

## Švica za vstop v evropsko zvezo.

Praktično misleči Švicarji.

Predstojnik političnega oddelka Motta je izjavil na seji narodnega sveta v Bernu, da postane Švica članica evropske zveze v smislu Briandovega načrta, če nje nevtralnost ne

bo prizadeta. Evropske zveze si Švica ne more misliti brez vseh držav in le pod pogojem, da ne bo škodovala Društvu narodov, je mogoča.

## Madžarski kralj notranja zadeva Madžarske.

Legitimistom raste pogum.

V Budimpešti so imeli v nedeljo legitimisti shod, na katerem je rekel baron Szteranyi, da Madžarji ne marajo obnoviti avstro-ogrške monarhije, pač pa hočejo obnoviti madžarsko kraljevino pod žezlom habsburške dinastije, in sicer mirnim potom, kar pa ne briga inozemstva in je legitimistom vseeno, ali jim je prav ali ne. — Vladni krogi sicer pravijo, da vprašanje še ni zrelo. Grof Bethlen pa se vrača domov zopet iz Londona preko Švice in Italije, kakor bi havziral za Habsburžane. Ne pozabimo, da Mussolini podpira v tem Madžare in da ho-

če oženiti Otona z italijansko princezino.

Bivša cesarica taji habsburško zaroto. Grozdje je preklislo.

Bivša avstro-ogrška cesarica Cita je dala preklicati, da bi habsburški legitimisti snovali zaroto, ter da ni v nje programu, da bi napravila z legitimisti na Madžarskem drž. udar.

Preklic je nedvomno v zvezi z odpornostjo male anfante, zlasti Rumunije. Tudi madžarski politiki govore iznova o tem vprašanju, da ni aktualno in da je odloženo.

zadruga v svrhu razdelitve, temveč bo denar poslan preko nekkih bivših politikov.

To so, gospodje okoli »Jugoslovana«, konkretna vprašanja, na katera bi želeli odgovora, a ne v Vašem listu, ki ga rudarji ne čitajo,

temveč direktno z dejanji. Zakaj naši slovenski rudarji se tudi drže načela nemškega pregovora, ki pravi: Die Liebe geht durch den Magen. (Ljubezen gre skozi želodec.)

## Masaryk o Evropi.

O problemu Panevrope.

Francoski publicist Jules Sauerwein je vprašal predsednika čehoslovaške republike Masaryka, kaj meni o bodočnosti Evrope.

Masaryk mu je izjavil v bistvu naslednje:

Razumem inicijativo Brianda. Inicijativa je politični čin prve vrste, ker je odločna in jasna. Problem Evrope je težak. Predvsem je treba ustanoviti organizem, ki se bo v tem duhu bavil s temi vprašanji. Države bodo poslane delegate v Ženevo. Prva konferenca bo samo akademična. Vsak udeleženec bo imel svoje mnenje, svoje pridržke in pritožbe. Vtisk bo kaotičen najbrže. Uvideli pa bodo, da imajo vse evropske države nekaj skupnega z državami. Prepričan sem, da bodo iskali zdravila za svoje bolečine in konferenca se ne bo razšla, ne da bi ustanovila odbor, urad, to je, organizem, ki naj se stalno bavi z evropskimi vprašanji. To je potrebno.

Nisem pesimističen glede položaja Evrope. Položaj ni tragičen, vendar pa moramo biti pozorni. V zahodni Evropi in pri nas je nastopilo pomirjenje. Nemčija ne zahteva razveljavitve pogodb, ker je po večini pametna. Tudi naši Nemci ne zahtevajo revizije mej, ker kulturno lahko sodelujejo s svojim narodom. Praktično bi bilo tudi nemogoče, ker so raztreseni po državi in ob meji koncentrirani v večjih skupinah; njih središče je pa končno Praga.

Izpremembe torej ne prete. Od kar imajo v Rusiji sedanje stanje, so se boljševiki mnogo trudili in tudi dosegli nekaj napredka, dvomim pa, da bi utegnili Rusijo konsolidirati. Če bi nekoč nastopila na mesto sedanjega režima demokracija ali sistem normalne vlade, bodo težkoče še večje.

V celoti menim, ne da bi se vznemirjal, da je v resnici koristno, če se ustanovi organizacija, ki bo pospeševala uspevanje Evrope in s tem tudi varnost miru. Od nobene dežele ne moremo pričakovati, da bi opustila svojo industrijo, toda kar se da doseči, je to, da se industrija podeli na dežele tako, da se bavi vsaka dežela z onimi strokami, v katerih ima ugodne predpogoje za produkcijo. To bi bil že velik korak naprej k racionalni organizaciji evropske trgovine in sem prepričan, da bi moja vlada delala v takem zmislu.

## Imperialistični fašizem.

Fašizem intrigira po Evropi iz sebičnega imperijalizma.

Mussolini je prepričan, da za »velike« italijanske zasluge v vojni ni prejela dovolj odškodnine. Predvsem dišijo Mussoliniju kolonije, ker — žal — z malimi kolonijami Italija ni svetovni imperij. Te dni je objavil Mussolini v listu »Evening Standard« članek, v katerem pravi, da bi bil Briandov predlog o Panevropi sprejemljiv samo takrat, če bi se revidirale mirovne pogodbe (deželne meje) in istočasno izpolnile italijanske zahteve po kolonijah. S tem člankom Mussolini sam ponovno pove, zakaj išče stikov z vsemi državami, ki hočejo ponovno izpreminjati meje držav eventuelno z vojno.



## Kdo je bil opeharjen — Vatikan ali Mussolini.

Papež in duce se zopet kregata.

Prav dobro se še vsi spominjamo, s kako velikansko politično propagando se je sklepal dogovor med Vatikanom in Mussolinijem. Mussolinijev fašizem je bil najpametnejši, najjuvidevnejši, ker je dal v smislu dogovora cerkvi, oziroma Vatikanu, samostojno državo in suvereniteto ter uvedel v šole verski pouk in obesil v šoli poleg svoje tudi božje podobe. Mussolini je pozneje poudaril, da je vzgoja mladine državna zadeva in da se cerkev nima vmešavati vanjo, prisedal pa je obenem svetu, da je Italija katoliška država in da ne more biti drugačna.

Spori so polagoma popustili vsaj na zunaj. In po podpisu pogodbe med Italijo in Vatikanom so bili italijanski škofi in kardinali tako navdušeni za fašizem, da so ob fašističnih volitvah v parlament s pastirskimi listi naložili vernikom kot dolžnost, da volijo fašistično. In Mussolini je bil na uspeh volitev navidez lahko ponosen, ker je cerkev zanj agitirala in dasi opozicija po italijanskem volilnem redu niti svojih kandidatov za državni zbor ne more postaviti.

V zadnjem času se pa razmerje med Vatikanom in Kvirinalom zopet zaostrojuje. Katoliško časopisje je moralno dolžno nastopati proti hujšakaški vojaški vzgoji italijanske mladine, že, ker imamo še sveže grobove groznih milijonskih žrtev zadnje vojne. Simpatično se izraža vaticansko glasilo tudi o Briandovi Pan-evropi, češ, da je treba vse storiti za ohranitev miru in za sporazum med državami. Mussolini in fašistično časopisje pa vidi v tej politiki Vatikana — borbo proti fašizmu in preganja in ponižuje duhovščino tudi po našem mnenju na najogabnejši način.

Italijanska duhovščina je deloma pričela izvajati sabotažno politiko. Naj objavimo nekaj epizod, ki jih objavlja ljubljansko klerikalno glasilo. Fašisti se za lateransko pogodbo in konkordat ne menijo mnogo. Fašizem zahteva, da mu služi cerkvena hierarhija in duhovništvo v parado.

V Bellanu v Italiji so fašisti obsodili dva duhovnika kot sovražnika fašizma v pregnanstvo. Interveniral je milanski kardinal Schuster, ali bila sta obsojena brez dokazov in šele potem pomiloščena. Toda Schuster je izjavil, da ne potrebuje milosti, ampak pravico.

List navaja še dva prav posebno ponižujoča dogodka. Goriški fašistični komisar Basile je obiskal Črniče in si dal postaviti slavolok za sprejem. Pri sprejemu Basileja ni bilo dekana in Basile je poslal fašiste ponj, da so ga prignali, da se mu po-

kloni. Tudi v Cerknem je poslal Basile dva miličnika-častnika po dekana, ker se mu ni prišel poklonit. Enako se je dogajalo po drugih krajih.

Iz teh dogodkov je razvidno, da klerikalizem deloma sabotira fašizem, da pa tudi fašizem čuti to sabotažo in jo parira s poniževalnimi ukrepi iz protiklerikalnih pa tudi nacionalnih razlogov.

Kljub vsem tem in podobnim dogodkom pa ostaja visoki klerus zvest fašizmu ter se morejo smatrati z ozirom na italijanski fašizem podane izjave bolj platonične kakor praktič-

## Socialna demokracija in kralj Karl II.

Izjava socijalnih demokratov v rumunski narodni skupščini.

V Zürichu v Švici izhajajoči »Internacionale Information«, ki ga izdaja tajništvo SDI, piše:

V razpravi v rumunski narodni skupščini o zakonih, s katerimi je bil izvoljen princ Karl kot kralj Rumunije, je podal sodrug Radaceanu v imenu socijalnodemokratske stranke naslednjo izjavo:

»Socijalnodemokratska parlamentarna frakcija je povedala svoje načelno stališče na skupni seji obeh zakonodajnih korporacij dne 9. oktobra 1929. Z ozirom na vršče se dogodke smatramo za svojo dolžnost, posebno poudariti, da zahtevamo neglede na vse osebne izpremembe v monarhistič. režimu, z vso odločnostjo obsebi umljivi narodni in mednarodni interesi dežele očuvanje vseh demokratskih razvojnih pogojev in njih izpopolnitev v ritmu civilizirane Evrope. Zato se bo delavski razred, katerega interesi so enotni z velikimi interesi dežele, tudi v bodoče bojeval za končno uvedbo demokracije, kot edino jamstvo za normalni razvoj Rumunije.«

Za stališče socijalnih demokratov je bilo, kakor nam poročajo iz Rumunije, predvsem merodajno, da povratek Karla razčiščuje politično vprašanje, s katerim se je zadnji čas dežela neprestano bavila, da pa utegne biti nevaren tako težko izvojevanim svoboščinam, ki so zlasti v zadnjem poldrugem letu omogočile socijalnodemokratskemu delavskemu gibanju viden napredek. Bojazen, da se bo z izvolitvijo Karla izvršil obenem vojaški puč, se sicer ni uresničila in bi se bil puč le tedaj izvršil, če bi se bila narodno zaranistična stranka uprla proklamiranju Karla za kralja. Ta stranka je pa odobrila izvolitev Karla, zato zaenkrat ni nevarnosti za komplikacije, dasi se ne more trditi, da bi bila nevarnost za bodoče izključena.

Ob takem položaju in z ozirom na nekritičen entuziazem javnosti je bilo potreba poudariti kot najnujnejšo zahtevo, da se obvarujejo demo-

ne vrednosti. Klerikalizem mora v praksi služiti italijanskemu fašizmu, ali pa bo fašizem ignoriral vse dogovore med Vatikanom in Kvirinalom.

Več kot jasno je torej, da pomirjenje med Vatikanom in Italijo ni imelo prav nobenega drugačnega pomena, kakor, da je bila napravljena na zunaj velika politična gesta in grda kupčija, s katero naj bi si Italija pridobila ugled med takozvanimi »katoliškimi« državami. Več pravic, zajamčenih pravic po pogodbi Vatikana praktično ni dobil, pač pa je taktika Vatikana glede na svojo neodvisnost bila zaigrana z dogovorom.

kratice razvojne možnosti. To je bil namen ponovne izjave.

Razentega objavlja »I. I.« članek sodruha I. Pistinerja, ki pravi o novi vladi Maniuja naslednje:

»Sicer ne obstoja sedaj nevarnost vojaške vlade, zato bo pa Maniujeva vlada močno vojaška. Prvič sedaj se tudi v Rumuniji izredno povdarja dinastični moment. Vlada se bo ravnala po zakonih, toda ti zakoni ne bodo vedno vsaj približno demokratski. Vendar je bila le ta rešitev kot najboljša mogoča, ker dopušča razvoju prosto pot, ne ovira propagande in koalicijske svobode in je predvsem civilna vlada.«

Socijalni demokrati so podali v parlamentu izjavo, da so po svojem načelnem stališču za republiko že ob zadnji volitvi regentskega sveta, ter da smatrajo sedanje dogodke kot osebne izpremembe, pri čemer jih zanima samo to, da se skromni pričetek demokracije ne bo oviral. Pričakujejo, da se izda politična amnestija. To pa ne sme motiti, da je za delavski razred v Rumuniji sedaj nastopila važna doba, v kateri se bo moral boriti proti okrepljeni vojaški kaste in proti zviševanju izdatkov za vojaštvo, pa tudi proti stremljenju po ojačanju kapitalističnih sil.

Boj, ki nas čaka, ne prizanes nobenemu delavskemu razredu, a ga ipak krepi. Pričenja se v Rumuniji nova doba, ne zaraditega, ker se je izvršila osebna izprememba s kraljevo osebo, marveč zaraditega ker je močna fevdalna stranka liberalcev opustila svoje posebno stališče in s tem omogočila svoboden kapitalističen razvoj. Nacionalna zaranistična stranka je še malomeščanska, toda prav tisti, ki prihajajo sedaj na površje, predstavljajo tendenco kapitaliziranja Rumunije.

Anglija nima pravice do Indije. Gospa Grohamova, soproga angleškega ministra, je na nekem shodu izjavila, da Anglija nima nobene pravice do Indije.

## Saksonske volitve.

Fašisti so zmedli meščanske stranke. Soc. demokrati najmočnejša frakcija.

V nedeljo so se vršile na Saksonskem volitve v deželni zbor. Na Saksonskem je akcija nemškega nacionalnega socialista Hitlerja razmeroma najbolj ukoreninjena in tudi kapitalisti tam fašiste znatno podpirajo.

Socijalni demokrati so pri teh volitvah izgubili en mandat, ali ostali so najmočnejša stranka v deželni zboru.

Rezultat je naslednji: Socijalni demokrati so dobili 32 poslancev (prej 33), nemška ljudska stranka 8 (13), komunisti 13 (12), gospodarska stranka 10 (11), nemški nacionalci 5 (8), kmeti 5 (5), nacionalni socialisti 14 (5), ljudska narodna državna zveza 2, krščanski socialisti 2.

Fašisti so porasli absolutno na račun drugih meščanskih strank, ki so deloma izgubile do 25 odstotkov glasov. Glasovalo je 2.611.017 volilcev; od teh je dobila socialna demokracija 871.227 glasov.

## Italijanski fašisti groze z vojno.

Vojna med Francijo in Italijo neizogibna.

Med Italijo in Francijo je veliko nasprotstvo. Italija hoče biti enako močno oborožena kakor Francija. To je sedaj sporno vprašanje. Glavni vzrok spora pa je, ker je Italija po vojni dobila premalo kolonij, zlasti v severni Afriki. Predsednik francoske vlade Tardieu je povedal na seji finančne komisije, da Italija zbira vojaštvo ob francoski meji, zato bo tam koncentrirala tudi francoska vlada svoje čete. Fašistični tajnik Turatti pa je celo izjavil na več zborovanjih, da je vojna s Francijo neizogibna. — Vojno hujskaštvo kljub grozovitosti minule svetovne vojne še ni izumrlo. Ljudje, ki samo hujskajo k sovražnostim, najbrže niso najboljše moralne kvalitete.

## Upor indijskih kast.

Simonova komisija in Indija.

Obsežno poročilo Simonove komisije priporoča, da se Indija razdeli na več samostojnih samoupravnih držav. Izvršitev mora ostati v rokah imperijalne (angleške) vlade. Predvsem naj se ustanovi posvetovalni svet 30 članov. V svetu bodo imele indijske države 10 zastopnikov. Pokrajine naj dobe odgovorne vlade. Osrednja vlada pa bo samostojna. Popolnoma pa naj se odcepi Burma od Indije, ker potrebuje severozapadna pokrajina posebno postopanje glede na ustavni razvoj.

Ali Tone ni odnehal. Kaj pa če dela v tovarni ne bo? Od same te kočje ne moremo živeti. In sram bi me tudi bilo, če bi te pustil kot svojo ženo v tovarni delati. Potem pa... no... Če pride še prirastek k družini.

Tilka mu je z roko zakrila usta. Tone je tuhtal noč in dan. Kako? Kam? Da bi čimprej prišel do večjih sredstev. »V mesto? V tovarnah tam nič boljše ne plačujejo. Ibi za hlapca h kakemu trgovcu? Tam pa še manj. V Trbovlje? Hm. Mogoče bi bilo. Zaslužijo po tri, štiri, celo pet kron. Ali pod zemljo? Br. Če pa ni drugače... Tudi to. Vprašal bom Breznikovega, ki hodi v Trbovlje. Kakšno je delo, koliko se zasluži, koliko se potroši. Nekaj moram podvzeti. Na vsak način.« Njegova ljubezen do Tilke ga je še bolj podžigala v tem, da se ji izkaže kot cel mož, da ji pokaže svoje zmožnosti. »Najino ognjišče mora stati na trdni podlagi. Njen obraz ne sme nikdar zasenčiti nezadovoljnost.«

In ta njegova uporna želja je bila obema v pogubo.

Nekega jesenskega večera ji je povedal:

»V Ameriko grem.«

Tone Maček:

3

## Ženin iz Amerike.

Fanta sta sedla. Dasi še nista spregovorila med seboj besedice, vendar sta že čisto instinktivno čutila in presodila medsebojno razmerje in pretehtala vloge, ki ju imata drug proti drugemu. Mogoče bi se pri drugačnih značajih in v drugačnem položaju porodilo v tem hipu med njima tekmovalno nerazpoloženje, ljubosumnost, toda nič podobnega nista občutila. Nandetu je bilo sicer hudo pri srcu, kakor da se mu je podrla krasna stavba, ki si jo je zidal vse mlado življenje, ali nikogar ni krivil radi tega. Opazoval je svojega sosedo od strani: »Zdrav, krepak fant, s poštenim obrazom. Li morem zameriti Tilki, da se ji bolj dopade kot jaz, slabič.« In Tone si je mislil: »Naiven pobič. Otroško prijateljstvo. To ni nič hudega.« In ga je vprašal:

»Že dolgo študiraš? Koliko let še imaš?«

»Pet sem jih končal. Najmanj tri bi bilo še treba.«

»Kaj pa boš potem? Dohtar ali fajmošter?«

»Še sam ne vem. Fajmošter gotovo ne.«

»A, imaš gotovo rad punce?«

Nande je v zadregi praskal s čevljem po pesku. Kaj mu naj odgovori? Če reče, da ne, se mu bo mogoče smejal.

»Mogoče tudi. Sicer pa... V duhovski stan me prav nič ne mika.«

Zelo se je dopadlo Nandetu, da je ta mladi mož, ki je bil gotovo najmanj štiri leta starejši od njega, pričel z njim pogovor o puncah in to povsem naravno, kakor s kakim sovrstnikom. Nihče izmed starejših še ni z njim govoril o tem, kakor da bi še ne smel razumeti teh reči. To mu je zelo imponiralo, in nič ni bil hud na Toneta, čeprav mu je podrl skrivne nade.

Počitnice so naglo minile. Parkrat so napravili vsi trije skupno nedeljski izlet. Ali Nande je kmalu začutil, da je odveč v njuni družbi. Videl je, da ga prav nič ne pogrešata, če je kje zaostal. Še bolj sta bila tedaj razposajena. Zato je kmalu začel ostajati sam. Je že našel kak izgovor, kadar sta ga vabila seboj. Začel je ljubiti samoto. Hodil je po bližnjih gozdovih, s knjigo v roki, zatopljen v misli, ali se je pa pogovarjal s pticami. Njegova nesrečna ljubezen mu je postala celo grenka slast. Bal se je, da bi ga to

popolnoma ne prevzelo, zato je že z nestrpnostjo čakal, da se zopet vrne v mesto. In poslovil se je lažje kakor si je mislil. Dasi se je šele sedaj prav zavedal svoje ljubezni do Tilke, ki je menda ne bo nikoli pozabil, vendar ji ni prav nič zameril. Da bi le bila srečna.

Medtem sta mlada dva zaljubljenca kovala načrte za bodočnost in si zidala zlate gradove. Tone je tuhtal. Prav nič bi ne bilo napačno tu le pri Zagajevih. Tilka mi je všeč, kraj je prijazen. Ko bi le kočja ne bila tako siromašna. Na dveh krajih je že podprta, da se ne podre. Hlevček je prava podrtija. In malo več zemlje, če bi bilo zraven. Vsaj eno njivo še, in pa paše za dve kravi. Zaslužki so v teh krajih nesigurni in je le dobro, če ni človek samo nanje navezan. Ali tu v tovarni ne pridem svoj živ dan do tega: dve kroni na dan. Komaj za najpotrebnejše. Rabil bi pa nujno par tisoč kron, če se hočem lotiti stvari kakor treba.

Tilka ga je pogovarjala. Ne delaj si nepotrebnih skrbi. Če se imava rada, nama bo tudi v tej koči lepo. Z zaslužkom bo pa že šlo za silo. Saj jaz še tudi potem lahko delam v tovarni, dokler so mati živi.



## Doma in po svetu.

**NAROČNIKI, DELAVCI IN DELAVKE!** Tisk je najmočnejše orožje. Glas tiska prekriči tudi gluha ušesa, če je razširjen in če ga naročniki in prijatelji delavskih interesov čitajo in ravna po njegovih nasvetih. Delavski tisk mora biti duhovni vodnik delavske miselnosti in glasnik delavske energije. Ne čuje se danes naš glas daleč, ali čuje se, čuje se daleč preko naših mej. To nas vabi, to nas kliče, to nam ukazuje, da razširjamo delavski tisk, ki ima sedaj nekaj besede, a z njim dobimo besedo tudi mi.

Knjižnici Delavske zbornice v Ljubljani in Mariboru sta po nalogu kr. banske uprave dravske banovine revidirala g. dr. Josip Puntar, knjižničar drž. študijske knjižnice v Ljubljani in g. prof. Mlakar v Mariboru. Revizija je sedaj po šestih mesecih končana. Knjižnici poslujeta zopet normalno. Jeseni izide nov seznam knjig.

**Zagreško delavstvo za grobove svojih vzornikov.** Delavske organizacije v Zagrebu so osnovale poseben odbor, ki bo imel nalogo skrbeti za grobove svojih zaslužnih voditeljev. Prva skrb se je posvetila grobu pred leti umrlega Viljema Bukšega. V ta namen se je že zbralo 35.000 dinarjev, h katerim je Središnji urad za zavarovanje delavcev, katerega predsednik je Bukšeg bil, prispeval 10.000 dinarjev. Bukšegov časten grob, ki ga je poklonila zagrebška mestna občina, se bo dostojno uredil. Pozneje se bodo uredili tudi grobovi ostalih odličnih pokojnikov delavskega gibanja.

**Sokolska olimpijada se vrši te dni v Belgradu.** Prispele so številne sokolske deputacije iz vseh slovanskih držav, razen iz Bolgarije in sovjetske Rusije. Pač pa so zastopani ruski emigranti. Iz Češke je došlo tudi vojaštvo, ki se bo udeležilo tekem. Prišlo je tudi nekaj ameriških Sokolov.

**Obsojeni komunisti.** Državno sodišče v Beogradu je 20. t. m. obsodilo štiri zagrebške in pet bjelovarskih komunistov po § 1. zakona o zaščiti države na skupno sedemindvajset let ječe.

**Kralj Karol II. za Panevropo.** Rumunski kralj se je izrazil dopisniku »Neue Freie Presse«, da je Briandova spomenica o Združenih državah Evrope važen napredek, in da bo rumunska vlada to idejo z vsemi močmi podpirala.

**Tudi v Rumuniji stavkajo.** V tekstilnih tovarnah v Bolušu je okrog 4000 delavcev stopilo v stavko, ker se jim ni priznalo kolektivnih pogodb in osemurnika. Zadnjo soboto so stavkajoči priredili demonstracijo, ki jo je policija hotela razgnati. Prišlo je do spopadov, pri katerih je bilo 60 delavcev ranjenih, več smrtnonevarno. Aretiranih je bilo 200 demonstrantov.

**Zakaj je bil major Pabst še izgnan.** Nemški major Pabst, vpokojen častnik, je bil izgnan iz Avstrije, ker je policija našla pri fašističnih spisih, ki so dokazali, da dobiva Heimwehr denar od tuje države ter da se je tisti državi obvezal, da bo odprl pot nje vojski preko vzhodne Tirolske in koroških planin na jugoslovansko mejo. Pabst je ob enem delal v soglasju z italijansko in madžarsko vojsko. — Vsakdo mora priznati, da je bil namen grd, zahrbtn — fašistično kapitalističen.

**»Bog ohrani, bog obvari . . .«** Letos, 18. avgusta, bo sto let, odkar se je rodil Franc Jožef, po »milosti božji« cesar avstrijski, kralj ogrski itd. Monarhisti, ki še niso izumrli, ampak ki nasprotno upajo, da bo skoraj zopet — vsaj v Avstriji — vpostavljena monarhija, hočejo to obletnico čim sijajneje proslaviti. Ker pa so se bali, da bi v času 18. avgusta bilo premalo monarhistov na Dunaju, ki se v tem času radi raztepejo po letoviščih, zato so že pred tednom darovali slavnostno mašo v Štefanovi cerkvi. Te maše se je udeležilo vse, kar monarhistično čuti. Mašo je bral sam kardinal Piffl (cerkev torej še

vedno moli za Habsburžane!) in navzoči so bili mnogi člani bivše cesarske rodbine — razen princa, ki je radi tatvine zaprt v New Yorku, nadalje generali v vojaških uniformah, okrašeni z ordeni in opasani z bridkimi meči. Poleg teh se je udeležila maše tudi sedanja (republikanska!) vlada s kanclerjem dr. Schoberjem na čelu. Na koncu ceremonij se je odpela cesarska pesem »Bog ohrani, bog obvari . . .«. Razen tega je stalo špalir 250 mož republikanske (!) državne brambe in seveda neizogibni Heimwehr s svojimi generali in pokroviteljem Seiplom na čelu. Socialisti so radi tega vložili v narodni skupščini interpelacijo na kanclerja Schoberja, v kateri začudeni vprašujejo, kako je mogoče, da se vlada, ki je prisegla na republikansko ustavo, more udeležiti monarhističnih zadušnic ter komandirati republikansko vojaštvo za štafažo monarhistom?

**V Nemčiji se zviša prispevek za brezposelne od tri na štiri odstotke.** Nemški parlament je sprejel novelo k zakonu o zavarovanju brezposelnih, ki predvideva povišanje prispevkov, ki jih plačujejo delavci in delodajalci od 3 na 4 odstotke, ker se je število brezposelnih zvišalo za 33 odstotkov, t. j. od 1.200.000 na 1 milijon 600.000. Država pa bo k temu povišku še sama prispevala 134 milijonov mark.

**Težave z nemškimi financami.** Nemški finančni ministri odstopajo eden za drugim, ker večina v državnem zboru dosledno odklanja od njih predlagane proračune. Sedaj predlaga frakcija gospodarske stranke v pruskem deželnem zboru, naj bi se od celokupnih proračunov, in sicer državnega, deželnih ter občinskih, ki tvorijo skupno vsoto okroglo 23 milijard mark, štiri milijarde mark (54 milijard dinarjev) odbilo, da bi se kril z dvema milijardama deficit državnega proračuna, ostali dve milijardi pa bi se naj porabilo za znižanje davkov ter za podporo gospodarstvu.

**Madžari in njihovi kandidati za kraljevski prestol.** Neki pariški listi poročajo, da je grof Bethlen potoval v London, da bi pridobil Angleže, da bi smeli madžarski grofi proglasiti mladega Otona Habsburškega za madžarskega kralja, ki se bo dne 26. julija zaročil z najmlajšo hčerjo italijanskega kralja. Nasprotno pa poročajo angleški listi, da je prišel Bethlen ponujat krono sv. Štefana angleškemu princu Gloucesterskemu (tretjemu sinu angleškega kralja). Bolj verjetno je že prvo, kot pa drugo. Sicer pa si Madžari sami niso edini v tem vprašanju, ne glede na to, da se večina madžarskega naroda ne ogreva za nobenega kralja.

**Nova vlada svobodnega mesta Gdansk.** Po desettedenskih pogajanjih se je končno sestavila nova vlada mestne republike Gdansk. Ob enem so se vršile nadomestne volitve v senat. Od 70 zastopniških glasov, je bilo oddanih 65. Senat sestoji sedaj iz 8 socialnih demokratov, 4 pristašev centruma in 2 zastopnikov uradništva.

**Tisočletnica na Islandiji.** Islandija, samotni otok severozapadno od Anglije in najsevernejša evropska dežela, je sicer formalno pod oblastjo danskega kraljestva, a je drugače popolnoma autonoma z lastnim parlamentom. Letos je ravno tisoč let, odkar se je sestel njen prvi parlament in radi tega se vrše v glavnem mestu Reikjaviku velike svečanosti, ki se jih udeleži tudi danski kralj.

**V razgovoru kralja Alfonza z grofom Albo v Parizu,** se je slednji izjavil za uvedbo demokratične monarhije v Španiji, po vzorcu angleške monarhije. Zaenkrat grof Alba ne namerava prevzeti vlade, temveč želi, da ostane, dokler vlada v Španiji politični kaos, na krmilu general Berenguer.

**Izgredi v Španiji.** V Seville je prišlo do ponovnih izgredov med stavkajočimi delavci in policijo, pri katerih je bil en otrok ubit in več oseb

## Najmanjša država v boju z največjo.

Vatikanske politične intrige na angleški Malti.

Malta je otok v Sredozemskem morju, s površino kakih 300 kvadr. kilometrov, z nad 200.000 prebivalci, italijanske narodnosti in katoliške vere. Otok pa je od l. 1800 v posesti Anglije, ki ima na njem največjo pomorsko oporno točko v Sredozemskem morju. Na otoku je angleški guverner, kateremu je pridruženo 20 svetovalcev, 10 imenovanih in 10 voljenih. Letos bi se imele vršiti volitve na Malti in malteški škof je izdal parolo na volilce, da naj pri predstoječih volitvah ne glasujejo za lorda Stricklanda, ozir. za njegove konstitucionalne kandidate ali pa za take kandidate, ki bi Stricklanda podpirali v opoziciji proti cerkvenim pravicam. Ako bi volilci glasovali za take kandidate, tedaj bi si nakopali smrtni greh ter se izpostavili kazni.

To je sodu izbilo dno, kajti angleška vlada ne pusti, da bi katoliška cerkev na tak način zlorabljala vero ter se vmešavala v politiko. Anglija je ponovno hotela z Vatikanom skleniti konkordat, pa se je papeževa kurija vedno temu izmikala. Prebivalstvo Malte živi v veliki meri od podpore Anglije, ker je otok gospodarsko pasiven, saj znaša uvoz desetkrat toliko kot izvoz. Glasom najnovejših poročil je ustava na Malti suspendirana in ostane zaenkrat komisariat. V angleških javnih krogih prevladuje mnenje, da cerkev postopa po direktivah italijanske fašistične vlade.

ranjenih. Promet po mestu je ukinjen, trgovine zaprte, po cestah so demonstranti zgradili barikade.

**Kriza v Egiptu.** Nacionalistična stranka Wafd ima večino v vladi in ministrski predsednik Nahas paša je njen pristaš. Vlada je predložila kralju Fuadu v podpis nov zakon »za zaščito ustave«, ki predvideva dosmrtno prisilno delo za onega člana vlade, ki bi na kakršenkoli način hotel omejevati pravice parlamenta. Kralj zakona ni hotel podpisati. Radi tega razburjenje med nacionalisti in še večje sovraštvo do Anglije.

**Nemiri v Bombayju — 400 ranjenih.** Zadnjo soboto so Indijci v Bombayju pod vodstvom svojega voditelja Pandita Nehruja priredili velike nenapovedane demonstracije. Že ob sedmih zjutraj je večtisočglava množica zasedla veliko vojaško vežbališče. Policija jih je pozvala na razhod, ker pa se za to niso zmenili, je napravila nad nje izpad, pri katerem je bilo 100 oseb ranjenih. Končno se je posrečilo demonstrante odriniti in voditelji so dali zagotovilo, da se demonstracija ne bo ponovila. Pandit Nehru se je vrnil domov. Čez nekaj časa so se pa demonstranti v še večjem številu vrnili in prisilili policijski kordon, da se je umaknil. Ko je policija dobila pomoč, je znova brezobzirno napadla demonstrante in ranila 300 oseb, med temi 5 žensk. Vse bolnišnice so bile hipoma polne ranjencev. Šele velika nevihta z nalivom je napravila izgredom konec. Značilno pri tem je, da so se teh demonstracij zelo aktivno udeležile indijske žene. Ko je policija napadla demonstrante, so ženske, oblečene v rumene tunike, se prijele za roke in napravile okrog demonstrantov živ obroč, ki ga je policija morala raztrgati.

**Župnik in nadučitelj aretirana.** V Hasbachu pri Dunajskem Novem mestu so ugotovili, da je tamošnji nadučitelj zlorabljal učenke. Nadučitelj je bil izročen okrožnemu sodišču. Ob enem pa je bil aretiran tudi 62letni tamošnji župnik, ker je vedel za nadučiteljevo grda dejanja, pa ga ni hotel naznaniti oblastem. Župnik je namreč pred štirimi leti zalotil nadučitelja, ko je zlorabil devetletno učenko pred cerkvenimi vrati. Omenjeni perversnež je skozi celih 10 let uganjal orgije s šolskimi deklicami. V Hasbachu vlada med ljud-



## „Prijatelj prirode“.

**Mednarodno gibanje prijateljev prirode.** Mednarodna organizacija prijateljev prirode se po vsej Evropi lepo razvija. Berlinski »Vorwärts« poroča o tem gibanju z dne 21. t. m. Dunaj ima 60.000 članov; nedavno je ta velika organizacija zaključila tečaj turistovskih vodnikov za prijatelje prirode. Deseti tečaj je bil to in se ga je udeleževalo 800 članov. Poročilo omenja tudi, da se v Jugoslaviji lepo razvijajo početki prijateljev prirode. Dve novejši podružnici sta se ustanovili v Mariboru in Ljubljani, ki se bujno razvijata. Poročilo navaja, da se organizacija bavi z različnimi zadevami. Snuje počitniške domove, zlete, brodivne sekcije itd. Skupina prijateljev prirode v Lipskem ima samo 250 zlozljivih čolnov. Razen tega ima organizacija jako mnogo svojih turistovskih koč.

stvom silno razburjenje. Mogoče, da sta si župnik in nadučitelj bila dobra politična prijatelja!

**Umiranje otrok v Lübecku.** Kakor smo že poročali, so v Lübecku na Nemškem izvršili na večjem številu otrok poskusno cepljenje proti tuberkulozi, ki ga je izumil neki francoski zdravnik. Rezultat je bil usodepoln: večina otrok je zbolelo na hudem zastrupljenju. Od 270 cepljenih otrok je dosedaj umrlo 41, bolnih je še 85, zboljšanih je 48, zdravniško opazovanih je 72. Vzroka zastupitve še niso mogli ugotoviti.

**Kapetan vrge tri slepe potnike v morje.** Kapetan nekega grškega parnika, ki je plul v španskih vodah, je med vožnjo opazil, da se nahajajo med potniki trije takozvani »slepi« potniki, ki so se vtihotapili na ladjo, da bi se zastoj vozili. To pa je kapetana tako razburilo, da je ukazal potnike pometati v morje. To se je tudi zgodilo. Toda kapetanova sooproga, ki je bil pri tem groznem činu svojega moža navzoča, je z revolverjem v roki kapetana prisilila, da je ukazal spustiti rešilni čoln. Dva potnika so rešili, medtem ko je eden utonil. Nato je hotel kapetan rešena potnika z večjo vsoto denarja podkupiti, da bi o dogodku molčala. Toda to se je vendar zvedelo in sedaj je kapetan pod obtožbo radi umora.

**Revolte kaznjencev v indijskih jetnišnicah.** V Raugoonu so se v tamošnji kaznilnici indijski kaznjenci polastili kaznilniškega arzenala in se oborožili s puškami ter skušali priti na prosto. Med jetniškimi pazniki in jetniki je prišlo do obupnih bojev, tekom katerih je bilo 40 oseb ubitih, 71 pa težko ranjenih. Največ izgub so beležili seveda kaznjenci, ki so bili končno premagani.

**Eksplodizija v rudniku.** V rudniku Marija pri Artemovsku v Ukrajini se je zgodila težka eksplozija jamskih plinov, pri kateri je bilo 35 rudarjev ubitih.

**Veliki Pariz, 6 milijonov prebivalcev.** Te dni je bil v francoski zbornici sprejet zakon, s katerim se s priločitvijo pariške okolice mestu ustvarja veliki Pariz, ki bo imel nad 6 milijonov prebivalcev. Pariz se torej nikakor noče dati prekositi po Berlinu, ki ima 4.300.000 prebivalcev. Če pa bodo Berlinčani napravili isti korak, jih bodo pa zopet dosegli.



# ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE  
MARIBOR  
POŠTNI PREDAL 22

## Panevropski elektrosistem.

Med seboj povezano električno omrežje vseh evropskih držav.

V Berlinu se je vršila takozvana »Weltkraftkonferenz« (konferenca o svetovni sili). Na konferenci so se razvijali razni problemi, med katerimi je najpomembnejši vsaj za nas dr. Oskarja Olivena načrt o združitvi električne sile v Evropi.

Načrt se utemeljuje naslednje: V teku let se je prenašanje električne sile razvilo na vedno daljše razdalje. Ob napetosti elektrike do 110 in 220.000 voltov se danes elektrika že lahko prenaša 1000 kilometrov daleč.

Silno negospodarsko je torej, če bi se moral ta razvoj ustavljati ob državnih mejah. Take vodne sile, oljne zaloge ali skladišča premoga, ki so daleč od onega, ki jih rabi, se morejo danes predelati v elektriko in dovajati v daljnje centre, kjer se rabijo. Razen tega pa ima prenašanje elektrike na daljo še druge prednosti. Med Rusijo in Španijo se razločuje čas za tri ure. Če v zahodni Evropi ob večernih urah, ob urah največjega poslovnega prometa in največje porabe luči elektrarne komaj zadoste potrebi, je v Rusiji že noč in imajo proizvodilnice sile le malo posla. Čim obsežnejše je omrežje električnih vodov, tem lažje se obstoječe elektrarne med seboj podpirajo in tem manj je treba graditi dragih novih elektrarn.

Olivena predlaga torej veliko evropsko omrežje. Imeti bi moralo 400.000 voltov napetosti in sestojati iz naslednjih linij: ena linija naj bi tekla s severne Francije, po Španiji in na Portugalsko, druga od Švedije ali Norvegije na Dansko, Nemčijo, Švico in v Italijo in tretja za Poljsko, Čehoslovaško, Avstrijo, Jugoslavijo in Albanijo. Razen tega predlaga še dve zahodno-vzhodni liniji, in sicer eno iz Pariza povprek čez Nemčijo do poljske Gorenje Šlezije, drugo od zahodne Francije skozi Švico, Avstrijo in na Balkan tja do Ukrajine in do južno-ruskega mesta Rostov. Celotno omrežje bi bilo dolgo okoli 10.000 kilometrov in bi veljalo z dosedanjimi napravami okroglo dve milijardi mark (28 milijard dinarjev). Za obrestovanje in obratne stroške bi se potrebovalo na leto najmanj 130 milijonov mark. (1.820 milijonov din.) Teoretično bi se dal tak evropski načrt izvesti v šestih letih. Olivena meni, da bi se bilo treba baviti s tem vprašanjem čimprej, da bi se omrežja posameznih dežel mogla

pravočasno prirediti za priključitev na evropsko omrežje.

O političnem vplivu tega ogromnega Olivenevega načrta se ni razpravljalo, toda povsem jasno je: prvič bi uresničenje načrta pomenilo, da je zasebni kapital — generalni ravnatelj Olivena zastopa izključno interese privatnega kapitala — v evropskem električnem gospodarstvu dobil kontinentalni monopol. Ni dolžnost vlad, da ta projekt pobija, marveč njih skrb mora biti, da bodo države pri tem primerno udeležene. V interesu konsumentov je, da si že vnaprej zagotove zadosten vpliv. Drugič pomeni to, da bodo evropski narodi med seboj gospodarsko bolj odvisni; kakor je bila v prvi polovici prejšnjega stoletja gradba železnice povod carinskemu društvu in carinsko društvu n. prim. državni enoti Nemčije, tako bi utegnil ta evropski projekt biti prvi praktični korak k gospodarski in politični edinstveni Evropi.

Da propagira z vso odločnostjo tak projekt šef enega največjih evropskih električnih koncernov, je vsekakor dogodek velikega gospodarskega in političnega pomena. Enako je pomembno, da je v imenu konference o svetovni sili podal vodilna mač pri Siemensovem koncernu dr. Köttgen izjavo, da je Olivena načrt jako resen načrt ter da je prav mogoče, da se bo v doglednem času sklicala delna konferenca, ki se bo posvetila izvedbi tega projekta.

## Senovo.

Kaj bo z našo občinsko upravo. Kakor znano, je izrekla večina občinskega odbora na seji dne 17. IV. županu Jožetu Škobrneta nezaupnico; nato je sledila aretacija župana Škobrneta na zahtevo državnega tožilca, danes pa se nagiba mesec junij h koncu, ne da bi občinski odbor doslej obdržal še katero sejo. In vendar so nujne zadeve, ki bi jih bilo treba rešiti, predvsem proračun za l. 1930 (!). Namestnik župana, g. Abram, ne skliče nobene seje, ker baje mora čakati na direktive banske uprave. Ker pa občinsko gospodarstvo takega brezdelja, kot vlada danes na občini, ne prenese dolgo, bi opozorili ob tej priliki vse v poštev prihajajoče faktorje, da naj skrbe za čimprejšnjo upostavitve rednega stanja v občini Senovo. Saj se tudi v drugih občinah zame-

njuje župane in občinske odbornike, pa naj se še pri nas vprašanje občinske uprave končno uredi.

Zanimive sodne razprave v zvezi z dogodki na občini se bodo te dni vršile v Celju, o katerih izidu bomo točno poročali.

## Zalog.

Iz občinske seje. Po prebranjem zapisniku prejšnje seje zahteva Požarj pojasnilo, če je bila vloga glede električne razsvetljave na postaji v Zalogu odposlana na direkcijo državnih železnic. Župan pojasni, da se vloge na Požarjev predlog ni moglo odposlati, ker je bil to le Požarjev predlog, ki pa ni bil odglasovan. Predloga pa ni dal na glasovanje, ker ni tozadavnega proračunskega kritja in ker bi bilo nespametno, da bi občina prispevala k električni napeljavi, ker je stvar države in jo mora železniška uprava sama izvršiti. Požarjevemu predlogu se nihče ne priključuje. Vlogo se napravi v tem smislu, da jo železniška uprava sama na svoje stroške izvrši. Na izjavo Požarja, zakaj je pa potem občina prispevala k električni napravi pri postajališču v Dev. Mar. v Polju, pojasni župan, da je občina bila dolžna, v nanovo zgrajeno postajališče v Dev. Mar. v Polju preskrbeti svetiljke in namesto, da bi se kupile svetiljke-petrolejke, se je izvršila raje električna napeljava.

Prebere se vloga žandarmerijskega narednika Pogelška Jožefa glede naloga županstva Dev. Mar. v Polju z dne 14. 4. 1930, št. 1314/30. Sklene se, da mora nalogo županstva takoj ugoditi; ako pa misli napraviti občestno škarpno, mora pa zaprositi v smislu zakona za krajevni občinski ogled.

Sklene se, da se pozoveta oba avtopodjetnika, da plačata v smislu sklepa z dne 3. 11. 1929 tudi prispevek za izkoriščanje obč. ceste na Fužine. V protivnem slučaju se jima mora ta cesta prepovedati.

Sklene se, da skliče župan tekom tedna finančni odsek, ki naj ugotovi stanje pokopališčne blagajne in nato vse blagajniške posle z imovino vred prevzame od Učakarja ter preda županu v vodenje blagajniških poslov pri županstvu. Učakarja se pa s tem dnevem razreši poslov blagajnika.

Poročilo o računskem zaključku za leto 1929. Računski zaključek je bil na vpogled občanom polnih 14 dni. Proti razpoloženemu rač. zaključku ni bilo vloženih nikakih ugovorov in pripomb. Računski zaključek izkazuje Din 460.907,92 dohodkov občinskega računa in Din 406.772,31 izdatkov občinskega računa; prebitek znaša torej Din 54.135,61. — Dohodkov ubožnega zaklada Din 55.676,12 in izdatkov ubožnega zaklada Din 54.734,40; prebitek znaša torej Din 941,72. Zaključek občinskega računa, kakor tudi ubožnega zaklada se soglasno odobrita.

Prebere se okrožnica sreskega načelstva glede ustanovitve zdravstvenih občin, odnosno preureditev zastopov zdravstvenih okrožij. — Z ozirom na določbe § 2 zakona o zdravstvenih občinah Ur. list kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. 3. 1930 se sklene, da tukajšnja občina ne postane samostojna zdravstvena občina, ker nima nad 6000 prebivalcev. Občina naj bo v smislu določil § 3 zakona združena zdravstvena občina.

Oddaja del zgradbe občinskega doma. V smislu gospodarskega odbora z dne 11. 5. 1930 se poverijo zidarska in težaška dela stavbeniku Mavriču Antonu in to po podrobnem popisu in načrtu, s sklepanjem inž. Globočnika, ki bo gradnjo nadzoroval. Sobe v občinskem domu pa se priredijo za neobvezna stanovanja, ki se jih bo oddajalo proti najemini.

Tesarska in krovna dela se poverijo Grumu Karlu, mizarska in steklarska dela Mačku Antonu, kleparska dela Žitniku Pe-

tru, ključavničarska dela Steletu Hermanu, pleskarska in soboslikarska dela Briclju Ivanu, pod pogojem, da popusti od ponudbe Din 1000.—.

## Najnevarnejša strupena kača

je indijska kobra. Za njenim pikom umre letno 20.000 ljudi. Smrt nastopi 5 minut ali 24 ur po piku.

Kdor si je izmislil kačo za podobno satana, je pri tisti priliki najbrže mislil na »kraljevsko kobro«, ki je najstrupenejša v kraljestvu kač.

Kobre se dele na več vrst. Ena je bolj strupena od druge, a kraljevska kobra prekaša vse. Ta kača je pametnejša od drugih in kadar useka, brizgne v rano več strupa, kakor je pri drugih kačah v navadi.

V Indiji bi kobri lahko rekli tudi »smrt«, ker umre tamkaj letno 20 tisoč ljudi za njenim pikom. Vzlic temu pa navezujejo domačini nanjo strašno praznovost, namesto, da bi jo z vsemi močmi preganjali in pobijali. Mnogi domačini celo krmijo te ostudne živali.

Človek si težko predstavlja kaj strašnejšega od razjarjene kobre. Njene divje plameče oči, nabrekli vrat, ostro sikanje, ki se sliši včasih 75 čevljev daleč, živo se bleščeče barve njene kože, vse to mora navdati človeka z brezumnim strahom. In res nalikujejo nekatere ribe na kobrini glavi mrtvaški lobanji.

Med vsemi kačami je kobro najtežje ukrotiti. Njena divjost se celo po dolgoletnem ujetništvu prav nič ne zmanjša. K sreči njena strupena zoba nista posebno dolga, a kar zgrabitna, ne spustita izlepa. Po prvem ugrizu pošast še nekajkrat zahlasta, da se zobje globlje zaderejo, obenem pa vsakokrat brizgne v rano kapljico smrtonosnega strupa. Kobrin strup takoj uniči živčni sistem žrtve in smrt nastopi v 5 min., najkasneje pa v 24 urah, kjer je pač rana in kakor je globoka.

Kraljevska kobra ima majhno glavico v primeri s trupom. Koža je olivno zelene barve, na hrbtu pa se podolgem vleče temnozeleno progga. Ta kača je gotovo najinteligentnejša v vsej družini kobr. Za hrano ji večinoma služijo druge kače; živi v Indiji, na južnem Kitajskem in na Malajskem otočju.

(Po čikaški »Prosveti«.)

## Knjigoveznico

Ljudske tiskarne v Mariboru toplo priporočamo vsakomur!

Veže trgovske knjige, revije, knjige za zasebnike, knjižnice itd. po zmerni ceni in v lepi ter solidni izpeljavi!

Maribor, Sodna ulica 20

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

## „DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2·50 D

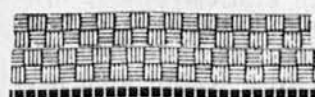
NAČELSTVO.

Veletrgovina igrač in galanterije

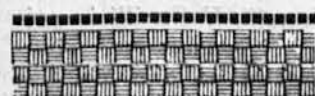
## F. König, Celje

USTANOVLJENO LETA 1885

Velika izbira otroških vozičkov, usnjenih izdelkov, kovčegov, ročnih torbic, gramofonov, radio material i. t. d. po najnižjih cenah.



Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.



Restavracija Oset

## „Mariborski dvor“

točl na novem vrtu specialno črno Tscheligi-jevo pivo po znižani ceni.

V tovarn. zalogi perila boste v izbiri

## 3000 srajc

gotovo našli nekaj po Vašem okusu in to po izredno nizkih cenah! Moške obleke po Din 290.—, 320.—, 340.— itd. Specialna zaloga samoveznic od 6 Din dalje.

J. Karničnik, Maribor, Glavni trg 11